

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ
ΞΕΕ ΕΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 365/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

7 Ιουνίου 2011

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά μπορεί να υποστεί
αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.*

Στην υπόθεση *ĪĒ Ē* κατά Ελλάδα,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Ανατόλι Κόβλερ, *Πρόεδρο,*

Γεώργιο Νικολάου,

Μιριάνα Λαζάροβα Τραϊκόβσκα, *Δικαστές,*

και τον Αντρέ Γουάμπαχ, *Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος,*

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 17 Μαΐου 2011,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση αποτελεί απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 365/09 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») στις 28 Νοεμβρίου 2008 από τον κ. Α-Ι Μ («ο προσφεύγων»), έλληνα υπήκοο.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από το δικηγόρο Αθηνών κ. Β. Χιρδάρη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους αντιπροσώπους του πληρεξουσίου της, κ. Μ. Απεσό και κα. Κ. Παρασκευοπούλου, Συμβούλους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κα. Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 19 Μαρτίου 2010 ο Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τα παράπονα σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας και την έλλειψη αποτελεσματικής

προσφυγής σχετικά με το θέμα αυτό. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή τριών δικαστών.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1953 και είναι κάτοικος Θεσσαλονίκης.

5. Στις 6 Μαρτίου 2000 κατέθεσε την υπ' αριθ. 2145/2000 αγωγή του στα αστικά δικαστήρια ζητώντας την ακύρωση της διαθήκης του θείου του με την οποία φερόταν να καταλείπει ορισμένα περιουσιακά στοιχεία στην Α.Α. Ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι ο θείος του είχε διορίσει κληρονόμο του την Α.Α. κατόπιν εξαπάτησης και εκβιασμού από την Α.Α.

6. Στις 25 Απριλίου 2000 η Α.Α. κατέθεσε μήνυση για συκοφαντική δυσφήμιση κατά του προσφεύγοντος, υποστηρίζοντας ότι οι ψευδείς ισχυρισμοί που περιείχε η υπ' αριθ. 2145/2000 αγωγή του προσφεύγοντος προσέβαλαν την τιμή και την υπόληψή της.

7. Στις 29 Ιανουαρίου 2001 ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών άσκησε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος και τον παρέπεμψε σε δίκη στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών.

8. Στις 27 Ιουνίου 2005 το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών, με την υπ' αριθ. 46411/2005 απόφασή του, καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ποινή οκτάμηνης φυλάκισης με αναστολή.

9. Ο προσφεύγων άσκησε έφεση αυθημερόν κατά της πρωτόδικης απόφασης στο Τριμελές Εφετείο Αθηνών, αμφισβητώντας τις διαπιστώσεις του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και την εκ μέρους του αξιολόγηση των αποδείξεων.

10. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2006, με την υπ' αριθ. 6800/2006 απόφασή του, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών μείωσε την ποινή του προσφεύγοντος σε πεντάμηνη φυλάκιση με αναστολή.

11. Στις 27 Οκτωβρίου 2006 ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης στον Άρειο Πάγο. Στις 29 Μαρτίου 2007 κατέθεσε πρόσθετους λόγους αναίρεσης. Η αίτηση αναίρεσης συζητήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2007.

12. Στις 28 Μαΐου 2008, με την υπ' αριθ. 1396/2008 απόφασή του, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης του προσφεύγοντος. Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 23 Ιουλίου 2008.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

13. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας είναι ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο. Επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση, είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

14. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

15. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει στις 29 Ιανουαρίου 2001, όταν ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών άσκησε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος, και λήγει στις 23 Ιουλίου

2008, όταν καθαρογράφηκε η υπ' αριθ. 1396/2008 του Αρείου Πάγου. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας ήταν περίπου 7 έτη και 6 μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης. Επίσης, σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτο για άλλους λόγους. Ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

17. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο εύλογος χρόνος της διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει ορίσει στη νομολογία του, ιδίως την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier και Sassi κατά Γαλλίας* [GC], No. 25444/94, παρ. 67, ECHR 1999-II).

18. Το Δικαστήριο έχει συχνά διαπιστώσει παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με την παρούσα (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Pélissier και Sassi κατά Γαλλίας*).

19. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που θα μπορούσε να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση. Έχοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ικανοποιεί την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρόνου.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Επιπλέον, ο προσφεύγων παραπονείται για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει δικαστήριο στο οποίο μπορεί να κατατεθεί παράπονο σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη ασκήσει των δημοσίων καθηκόντων των».

21. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

22. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό συνδέεται με αυτό που εξετάστηκε παραπάνω και, ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

23. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το άρθρο 13 εγγυάται την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού ένδικου μέσου ενώπιον εθνικής αρχής για την προβολή του ισχυρισμού περί υπέρβασης του κατά το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης εύλογου χρόνου της διαδικασίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], No. 30210/96, παρ. 156, ECHR 2000-XI). Σημειώνει ότι οι ενστάσεις και τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης έχουν χρησιμοποιηθεί αλυσιτελώς σε παλαιότερες υποθέσεις (βλ. *Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδος*, No. 53401/99, παρ. 29-30, 10 Απριλίου 2003, και *Τσουκαλάς κατά Ελλάδος*, No. 12286/08, παρ. 37-43, 22 Ιουλίου 2010) και δεν βλέπει κανένα λόγο να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση.

24. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας από την εθνική έννομη τάξη ενός ένδικου μέσου με το οποίο ο προσφεύγων θα μπορούσε να επιτύχει την έκδοση απόφασης που θα προστάτευε το δικαίωμά του για εκδίκαση της υπόθεσής του σε εύλογο χρόνο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

III. ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

16. Τέλος, ο προσφεύγων παραπονείται σύμφωνα με το άρθρο 6 της Σύμβασης σχετικά με το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες και ότι δεν υπήρξε αποτελεσματική αντιμετώπιση των ισχυρισμών του από τα δικαστήρια. Επιπλέον, παραπονείται για παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο λόγω του γεγονότος ότι καταδικάστηκε ενώ απλά προσπαθούσε να προστατέψει την κληρονομία του θείου του.

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, ενώ το άρθρο 6 της Σύμβασης εγγυάται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, δεν θεσπίζει κανόνες σχετικά με το παραδεκτό των αποδείξεων ή τον τρόπο αξιολόγησής τους, καθώς αυτά τα ζητήματα ρυθμίζονται κατ' αρχήν από το εθνικό δίκαιο και τα εθνικά δικαστήρια. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να κρίνει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι υπέπεσε το εθνικό δικαστήριο, παρά μόνο στο βαθμό που παραβιάζουν δικαιώματα και ελευθερίες που προστατεύονται από τη Σύμβαση (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *García Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], No. 30544/96, παρ. 28-29, ECHR 1999-I). Επιπλέον, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης

τα δικαστήρια υποχρεούνται να εκδίδουν αιτιολογημένες αποφάσεις, αυτό δεν συνεπάγεται ότι οφείλουν να απαντούν αναλυτικά σε κάθε επιχείρημα (βλ. *Van der Hurk κατά Ολλανδίας*, 19 Απριλίου 1994, παρ. 61, Series A no. 288). Η έκταση της υποχρέωσης αυτής ποικίλλει ανάλογα με τη φύση της απόφασης και πρέπει να αναλύεται υπό το φως των περιστάσεων κάθε υπόθεσης (*Higgins και άλλοι κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, παρ. 42, Reports of Judgments and Decisions 1998-I).

27. Στην κρινόμενη υπόθεση, τα παράπονα του προσφεύγοντος σχετικά με τον άδικο χαρακτήρα της διαδικασίας αφορούν τέταρτο βαθμό δικαιοδοσίας. Συγκεκριμένα, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ο προσφεύγων είχε κάθε δυνατότητα να αναπτύξει τα επιχειρήματά του και δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στη δικογραφία που να δείχνει ότι η διεξαγωγή και αξιολόγηση των αποδείξεων χαρακτηρίζονταν από αυθαιρεσία ή ότι η διαδικασία ήταν άδικη, θέτοντας ζήτημα σύμφωνα με το άρθρο 6. Ειδικότερα, έχοντας υπόψη τις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, οι οποίες πέραν πάσης αμφιβολίας αντιμετωπίζουν με σαφήνεια τους διαφόρους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, δεν προκύπτει ότι δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένες. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι τα εθνικά δικαστήρια δεν έλαβαν υπόψη τους τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος. Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν προκύπτει παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Στην ουσία, μέσω του παραπόνου αυτού ο προσφεύγων φαίνεται να επαναλαμβάνει την αιτίασή του σχετικά με την αιτιολογία των αποφάσεων αυτών.

29. Ενόψει των προαναφερθέντων, τα παράπονα του προσφεύγοντος είναι προφανώς αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

29. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης

30. Ο προσφεύγων ζητά 20.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

31. Η Κυβέρνηση θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό και υποστηρίζει ότι η διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Ωστόσο, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να επιδικαστεί κάποιο ποσό στον προσφεύγοντα, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ένα ποσό 2.000 ευρώ θα ήταν επαρκές και εύλογο.

32. Το Δικαστήριο θεωρεί ο προσφεύγων πρέπει να υπέστη ηθική βλάβη. Κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 3.000 ευρώ όσον αφορά το κεφάλαιο αυτό, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό.

B. Δικαστικά έξοδα

33. Ο προσφεύγων επίσης ζητά 1.500 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου και προσκομίζει τιμολόγιο προς απόδειξη του ποσού αυτού.

34. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την απαίτηση του προσφεύγοντος και υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι παράλογο. Σε κάθε

περίπτωση όμως, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να επιδικαστεί κάποιο ποσό στον προσφεύγοντα, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ένα ποσό 1.000 ευρώ θα ήταν επαρκές.

35. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται στον προσφεύγοντα μόνο στο βαθμό που αποδεικνύεται ότι ήταν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (βλ. *Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96, παρ. 54, ECHR 2000-XI). Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο, έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και τη νομολογία του, θεωρεί εύλογο να επιδικάσει το αιτούμενο ποσό (1.500 ευρώ) στο σύνολό του, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί ο προσφεύγων για το ποσό αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

36. Το Δικαστήριο ορίζει ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* παραδεκτά τα παράπονα για υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και έλλειψη αποτελεσματικής προσφυγής σχετικά με το θέμα αυτό και *απαράδεκτη* την υπόλοιπη προσφυγή.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.

4. *Αποφασίζει*:

(α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να πληρώσει στον προσφεύγοντα εντός τριών μηνών τα ποσά των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ ως δίκαιη ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και των

χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ για δικαστικά έξοδα, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθούν τα ποσά αυτά,
(β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, θα πληρώνεται απλός τόκος επί των ανωτέρω ποσών ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* τα υπόλοιπα αιτήματα του προσφεύγοντος για δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 7 Ιουνίου 2011 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αντρέ Γουάμπαχ

ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

(υπογραφή)

Ανατόλι Κόβλερ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 30 Ιουνίου 2011

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας